CRNA GORA

ZAVOD ZA STATISTIKU

S A O P Š T E NJ E za medije

Broj: 189

Podgorica, 23.12.2011.godine

Popis poljoprivrede 2010.

Objavljeni konačni rezultati o strukturi poljoprivrednih gazdinstava – Popis poljoprivrede 2010

Komentar

Ovim saopštenjem obavještavamo korisnike statističkih podataka da je Zavod za statistiku shodno Zakonu o sprovodjenju popisa poljoprivrede 2010 objavio konačne podatke iz Popisa poljoprivrede 2010, o strukturi poljoprivrednih gazdinstava a koji su sadržani u pet publikacija i to:

I knjiga '' Ključne varijable – zemljišni i stočni fond '', mart 2011
II knjiga '' Korišćeno zemljište '',jul 201
III knjiga Stočni fond'', jul 2011
IV knjiga '' Teme od posebnog interesa'', oktobar 2011
V knjiga'' Tipologija poljoprivrednih gazdinstava '', decembar 2011

Popis poljoprivrede kao statistička operacija prikupljanja obrade i diseminacije podataka o strukturi poljoprivrednih gazdinstava sproveden je u junu 2010. godine na cijeloj teritoriji Crne Gore. Popisana su sva porodična poljoprivredna gazdinstva metodom intervjua po principu „od vrata do vrata" i

poslovni subjekti koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom, a koji su popisani „postanskom metodom“. Obuhvat i kvalitet istraživanja potvrdjen je Post popisnim istraživanjem koje je sprovedeno neposredno poslije glavnog popisa.

Pravni osnov za pripremu, organizovanje i sprovođenje popisa poljoprivrede je Zakon osprovođenju popisa poljoprivrede 2010 (objavljen u „Sl. listu CG”, br.54/09, 14/10). Kao osnova za harmonizaciju sa EU su uzeti novi zakonski okviri koji se odnose na Popis poljoprivrede2010:I to : Reg (EC) 1166 I Priručnik o implementaciji FSS I SAPM definicija.

Ovo je treći opšti popis poljoprivrede na teritoriji Crne Gore koji je sproveden poslije 50 godina. Opšti popisi poljoprivrede sprovedeni su 1931., 1960. i 2010. godine. Raniji popisi poljoprivrede na bivšoj teritoriji Jugoslavije svodili su se uglavnom na popise stoke, a vršeni su uz popise stanovništva, a posljednji koji je uključivao pitanja o poljoprivredi sproveden je 2003. godine.

Osnovni cilj Popisa poljoprivrede je bio da se obezbijede tačni, sveobuhvatni i međunarodno uporedivi podaci o broju poljoprivrednih gazdinstava, površini ukupno korišćenog zemljišta u poljoprivredi, stočnom fondu po vrstama i kategorijama, agrotehničkim mjerama, poljoprivrednoj mehanizaciji i opremi, radnoj snazi i dr. Sve korišćene definicije su u skladu sa preporukama Eurostata i FAO.

Popis poljoprivrede je finansiran i podržan preko Midas projekta (Projekatinstitucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede Crne Gore), u saradnji sa predstavnicima Svjetske Banke, Ministatstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva Finansija i drugih relavantnih institucija.

Popis poljoprivrede je jedini dobar osnov za izradu Registra poljoprivrednih gazdinstava koji će se koristiti isključivo u statističke svrhe. Registar gazdinstava je jedini valjan okvir za uzorak za sva redovna statistička istraživanja u oblasti poljoprivredei jedna je od narednih tema i aktivnosti koja će se definisati kroz dopune već potpisanog Sporazuma o razumijevanju sa Ministarstvom poljoprivredei ruralnog razvoja, vezano za njegovo uvezivanje sa administrativnim registrima. Rezultati Popisa biće pokazatelj preko kojeg će državna i lokalna vlast moći tačnije definisati probleme poljoprivredne djelatnosti i u skladu s tim planirati i donositi odgovarajuće odluke i preduzeti odgovarajuće mjere za razvoj, kako na lokalnom, tako i na državnom nivou.

Shodno Zakonu o sprovođenju popisa poljoprivrede 2010. Zavod za statistiku je objavio prve rezultate Popisa poljoprivrede 30 dana nakon sprovedenog popisa, a konačne rezultate sukcesivno od marta do kraja decembra 2011. godine. Objavljeno je ukupno pet publikacija o strukturi poljoprivrednih gazdinstava. Sve publikacije su uradjene dvojezično na službenom i engleskom jeziku.

Konačni rezultati u pet objavljenih knjiga su dati zbirno na nivou države za porodična poljoprivredna gazdinstva i poslovne subjekte i data je detaljnija struktura porodičnih poljoprivrednih gazdinstva po opštinama. Ove publikacije sadrže metodološka objašnjenja, kratke komentare, grafičke i tabelarne preglede u vezi sa podacima iz upitnika korišćenih u Popisu poljoprivrede. Podaci pokazuju trenutnu situaciju u oblasti poljoprivrede i biće osnova za buduća godišnja statistička istraživanja u ovoj oblasti, a služće i za potrebe države Crne Gore za pristupanje određenim fondovima Evropske Unije.

I knjiga „Ključne varijable – zemljišni i stočni fond“, mart 2011

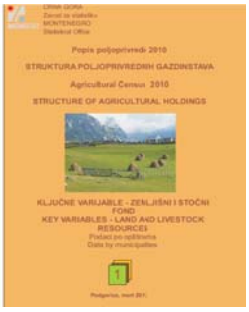

Ova publikaciji sadrži podatke o struktri poljoprivrednih gazdinstava kao i ključne podatke o zemljišnom I stočnom fondu.

- Ukupan broj poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori koja su popisana u Popisu poljoprivrede 2010. godine je 48870. Broj porodičnih poljoprivrednih gazdinstava je 48824, a broj poslovnih subjekata koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost je 46.

- Porodična poljoprivredna gazdinstva i poslovni subjekti popisani u Popisu poljoprivrede 2010. godine imali su 309240,7 ha ukupno raspoloživog zemljišta. Prosječno porodično poljoprivredno gazdinstvo ima 6,0 ha ukupno raspoloživog zemljišta. Ukupno 48277 poljoprivrednih gazdinstava sa površinom od 221297,6 ha ukupno korišćenog poljoprivrednog zemljišta čini 71,6% od površine ukupno raspoloživog zemljišta. Prosječno poljoprivredno gazdinstvo ima 4,6 ha poljoprivrednog korišćenog zemljišta.

- Popisom poljopivrede u 2010. godini obuhvaćeno je 32675 poljoprivrednih gazdinstava koja uzgajaju stoku i čine 66,9% od 48824, koliko je ukupan broj poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori. U skladu sa popisnim podacima, ukupan broj uslovnih grla stoke (UG) je 117753.1, od toga 95, 9 % čine porodična poljoprivredna gazdinstva.

II knjiga „Korišćeno zemljište“’, jul 2011

U ovoj publikaciji data je detaljnija struktura porodičnih poljoprivrednih gazdinstva po opštinama vezano za zemljišni fond odnosno za korišćeno poljoprivredno zemljište, zatim prikazani su podaci o navodnjavanim površinama I podaci o poljoprivrednoj mehanizaciji.

- Struktura korišćenog poljoprivrednog zemljišta je sljedeća: višegodišnje livade i pašnjaci čine 94,98% ukupne korišćene poljoprivredne površine, a ostale kategorije zemljišta kao okućnice, oranice, vinogradi, voćnjaci i rasadnici čine skupa nešto više od 5%.

- Ukupno navodnjavana površina iznosi 5204,2 ha, što čini 10,78% ukupnog poljoprivrednog korišćenog zemljišta. Ukupan broj poljoprivrednih gazdinstava koja navodnjavaju je 12518, što znači da prosječna površina koju jedno poljoprivredno gazdinstvo navodnjava iznosi 0,42ha.

- Popisom poljoprivrede 2010 godine popisano je ukupno 5265 gazdinstava koja imaju 1654 jednoosovinska traktora u vlasništvu stara do 10 godina i 4036 jednoosovinskih traktora starih preko 10 godina. Ukupan broj dvoosovinskih traktora je 4560, od čega je najveći broj (46,42%) starosti više od 20 godina.

III knjiga „Stočni fond'', jul 2011

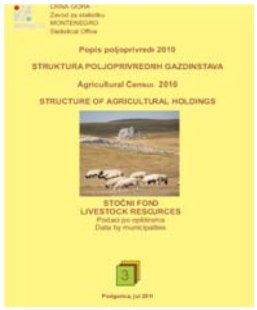

Treća publikacija „Stočni fond" sadrži podatke o ukupnom broju stoke prema vrstama i kategorijama koja se zatekla na gazdinstvu, podatke o broju stoke koja nije u vlasništvu, sa stanjem na dan 31.05.2010. godine i podatke o objektima poljoprivrednih gazdinstava. Prikupljeni su i podaci o broju stoke i broju dana na ispaši na zajedničkom zemljištu katunu, komunu, za period od 01.06.2009. - 31.05.2010, kao i podaci o upotrebi sredstava za zaštitu i ishranu bilja.

Brojno stanje stoke i struktura gazdinstava data je prema različitim vrstama stoke(goveda, ovce, koze, svinje i živina).

- Ukupan broj goveda koja se uzgajaju iznosi 80209, od čega 78633 je u vlasništvu porodičnih poljoprivrednih gazdinstava (ili 98.04% od ukupnog broja goveda), a 1576 u vlasništvu poslovnih subjekata (ili 1,96% od ukupnog broja goveda).
  Prosječan broj goveda po porodičnom poljoprivrednom gazdinstvu koja uzgajaju goveda je 3,3 grla, dok prosječan broj goveda po poslovnom subjektu koja uzgajaju goveda je 197 grla.
  U ukupnom broju goveda sa 74,43% dominantna je struktura goveda preko 2 godine starosti (obuhvata kategorije junica, steonih junica, krava za mužu, ostale krave I kategoriju bikova i volova).
- *Ukupan broj ovaca je 229037 grla.* U ukupnom broju ovaca sa 57,52% dominantna je struktura ovaca za mužu.

Ukupan broj poljoprivrednih gazdinstava koji uzgajaju stoku je 32675, od čega je:

- 18,9% ili 6166 poljoprivrednih gazdinstava koja imaju polunomadski način gajenja stoke I
- 26509 ili 81,1% poljoprivrednih gazdinstava koja imaju stacioniran sistem gajenja stoke.

Gazdinstva koja imaju polunomadski način gajenja stoke ukupno 6166 su gazdinstva koja ispasaju stoku na zajedničkom zemljištu (katunu, komunu).

U Crnoj Gori ima:
- 19383 poljoprivredna gazdinstva sa objektima za smještaj goveda
- 3312 poljoprivredna gazdinstva koja imaju objekte za smještaj sitne stoke i
- 7865 poljoprivrednih gazdinstava koja posjeduju objekte za smještaj svinja.
- 3899 poljoprivrednih gazdinstava koja posjeduju 1128 živinarnika sa kavezima za uzgoj kokošakanosilja, 2896 živinarnika sa podnim sistemom uzgoja, I 267 živinarnika za proizvodnju tovnih pilića.

IV knjiga „Teme od posebnog interesa", oktobar 2011,

Ova publikacija sadrži podatke o radnoj snazi, drugim korisnim aktivnostima na gazdinstvu i van gazdinstva, o prodaji poljoprivrednih proizvoda na poljoprivrednim gazdinstvima, podatke o potrošnji energenata na gazdinstvu kao i podatke o evidenciji prihoda i rashoda.

UCrnoj Gori ima 98949 radnoangažovanih lica na poljoprivrednim gazdinstvima ili 2,03% radno angažovana člana po gazdinstvu. Najveći udio radno angažovanih na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima čine osobe sa preko 65 godina (udio 23,59%), dok kod poslovnih subjekata su osobe starosti između 45 i 54 godine (udio 40,30%).

Na nivou porodičnog poljoprivrednog gazdinstva radno angažovana lica imaju prosječno0,47 godišnju jedinicu rada (GJR), dok kod poslovnih subjekata radno angažovana licaimaju prosječno 0,94 GJR.
Preko 60% od ukupnog broja radno angažovanih članova poljoprivrednih gazdinstava činemuškarci.ili 59794 osobe.
U odnosu na ukupan broj nosilaca porodičnih poljoprivrednih gazdinstava svega 12,87% su žene. Od ukupno 48824 nosioca porodičnih poljoprivrednih gazdinstava najviše nosilaca (16228 nosilaca) je u starosnoj dobi preko 65 i više godina, sa učešćem od 33,24%.
Struktura ukupno radno angažovanih lica prema školskoj spremi je sljedeća:

- bez obrazovanja je 3,87%,
- sa nezavršenom osnovnom školom je 5,79%,
- sa osnovnim obrazovanjem je 27,9%,
- sa završenom nekom srednjom školom je preko polovine članova ili 53,33%
- sa višom i visokom školom je 9,11%.

- Ukupan broj povremeno i sezonskiangažovanih lica na poljoprivrednim gazdinstvima je 17096.
- Od ukupno 23885 poljoprivrednih gazdinstava koja se bave drugim korisnim aktivnostima na gazdinstvu najveći udio od 39,09% čine gazdinstva koja se bave sječom šume, dok se najmanje njih bavi turizmom i smještajem (0,93%) i uzgojem vodenih kultura (0,12%).
- Od ukupno 48870 poljoprivrednih gazdinstava 5448 vode evidenciju prihoda i rashoda što čini 11,15% od ukupnog broja poljoprivrednih gazdinstava.
- Broj poljoprivrednih gazdinstava koji koriste personalni računar za potrebe gazdinstva iznosi 598, odnosno 1,22% od ukupnog broja poljoprivrednih gazdinstava.

V knjiga „Tipologija poljoprivrednih gazdinstava“, decembar 2011.

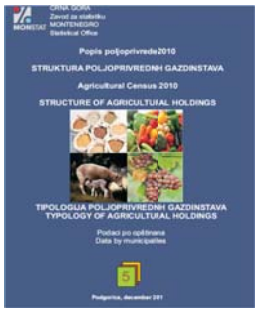

U ovoj publikaciji opisani su tipovi poljoprivrednih gazdinstava. Radi lakše analize strukturnih karakteristika i ekonomskih rezultata poljoprivrednih gazdinstava uradjena je klasifikacija poljoprivrednih gazdinstava po tipu poljoprivredne proizvodnje i ekonomske veličine.

Ukupna vrijednost Ekonomske veličine poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori izražena u eurima iznosi 125.817.765,2 ili prosječno 2574,54 € po poljoprivrednom gazdinstvu. Prosječna vrijednost Ekonomske veličine porodičnih poljoprivrednih gazdinstava je 2239,1€ odnosno 513,9€ po ha porodičnog poljoprivrednog gazdinstva.

Više od 65% porodičnih poljoprivrednih gazdinstava ima vrijednost Ekonomske veličine manju od 2000 €.

Udio Standard Outputa (SO) individualnih poljoprivrednih aktivnosti u ukupnoj vrijednosti SO na poljoprivrednom gazdinstvu pokazuje da Crna Gora ima 47,56% poljoprivrednih gazdinstava razvrstane kao specijalizovani tip proizvodnje Uzgoj stoke, zatim 25,33% je specijalizovani tip proizvodnje Ratarstvo. Od ukupnog broja poljoprivrednih gazdinstava, svega 8,04% su gazdinstva specijalizovanog tipa proizvodnje - Uzgoj svinja i živine, zatim 4,53% poljoprivrednih gazdinstva imaju tip proizvodnje Mješovita stočna proizvodnja, Tip proizvodnje Mješovita biljna i stočna proizvodnja 4,95%.

VI knjiga'' Znamo šta imamo '' objavljena, 23. decembar 2011.

U ovoj šestoj publikacijištampanoj kao džepno izdanje objedinjeni su podaci iz navedenih knjiga o strukturi poljoprivrednih gazdinstava iz Popisa poljoprivrede 2010., a sadrži i podatke iz Popisa stanovništva, stanova i domaćinstava 2011., kao i rezultate nekih redovnih godišnjih statističkih istraživanja.

MONSTAT je, preko projekta IPA 2008 Multy-beneficiary programme on Statistical cooperation, nazvan Project 8- Transmisija Rezultata iz Istraživanja o Strukturi Farmi u Eurostat, preuzeo obavezu da preko tranzicionih tabela prenese popisnu bazu podataka u Eurofarm-ovu bazu podataka. Planirani rok je do juna 2012. godine čime bi po prvi put Eurostat objavljio podatke o strukturi poljoprivrednih gazdinstava Crne Gore zajedno sa ostalim zemljama koje su sprovele Popis poljoprivrede 2010 kao zakonsku obavezu.

Izdaje: Zavod za statistiku Crne Gore, MONSTAT
Odgovara: Gordana Radojević, direktororica
Tel: 00382 20 230 811; Fax: 00382 20 230 814;
E-mail: statistika@monstat.org